Колія летіла у світи. У кутику на лавці сидів мужик та плакав. Аби його ніхто не бачив, що плаче, то ховав голову у писану тайстру. Сльози падали, як дощ. Як раптовий, падали, що нараз пуститься, та й незабавки уймається.

Твердий такт залізниці гатив у мужицьку душу як молотом.

— Та ще снив ми си недавно. Десь я беру воду з керниці, а він десь на самім споді у такі подерті кожушині, що господи! Тут-тут утопитьси. "Миколайку, синку,— десь я єму кажу,— а ти ж тут що дієш?" А він мені вповідає: "Ой дєдю, не годен я у воську вібути". Кажу я єму: "Терпи, та навуки бериси, та чисто коло себе ходи. Та й, аді, вже навчився..."

Одна велика сльоза покотилася долів лицем та й впала на тайстру.

— Їду до него, та знаю, що вже го не застану. Але ци буде до кого вернутиси? Бігла за мнов полем, кервавими сльозами просила, аби ї взєти. Ноги ї посиніли від снігу, верещила як несповна розуму. Але-м нагнав коні та й прімкнув. Може, де там серед поля вже домерзає... Було стару взєти. А нам же тепер чого треба? Най гроші йдуть, най худоба з голоду гине! Таким трупам, як ми, та нащо нам? Торби най пошиє, та підемо просючи межи люди у то місто, що Миколаєва могила у нім буде.

Притулив лице до шибки, та й сльози по вікні спливали.

— Ой стара, тото-м діждалиси на сивий волос вінка! Тото, небого, десь б'єш головов у стіни, тото до бога ридаєш!

Старий схлипав, як мала дитина. Плач і колія відкидали сивою головою, як гарбузом. Сльози плили, як вода з нори. Мужикові причувся голос його старої, як вона біжить боса та просить, аби її взяв з собою. Але він коні батогом та батогом. Лиш зойк чути по полю, але далеко.

— Небезпешно вже ї не застану. Коби ще мене спрєтали разом з Миколов у могилу. Най би-м гнили разом, як вкупі не можемо жити. Най би над нами і пес не гавкнув на чужі стороні, але най бих укупі були! Де ж він сам буде в чужі чужиниці!

Колія бігла світами.

— А шкода, що-с був уріс, як дуб. Бувало, що озме в руки, та й горить му у тих руках. Було одну втєти ще малому...

Колія добігала до великого міста.

Виходив із людьми. На вулиці лишився сам. Мури, мури, а між мурами — дороги, а дорогами — тисячі світил в один шнур понасилювані. Світло у пітьмі потопало, дрожало. Ось-ось впаде, і чорне пекло зробиться.

Але світила пускали коріння у пітьму і не падали.

— Ой Миколайку, кобих ті хоть умерлого видів. Вже і мені, синку, тут буде амінь!

Сів під мур. Тайстру поклав на коліна. Сльози вже на неї не падали. Мури подавалися один д' одному, світила сходилися всі докупи і грали барвою, як веселка. Замкнули мужика, аби його добре оглянути, бо він з дуже далеких країв сюда завандрував. Став дощ накрапати. Ще гірше скулився та й взявся молити:

— Матінко Христова, усім добрим людем стаєш на поратунок. Николаю свєтий...— та й бився в груди.

Поліцай надійшов та й справив до касарні.

— Пане вояк, а то тутечка умер Миколай Чорний?

— Він повісився у вільхах за містом. Тепер лежить у трупарні. Йдіть тією вулицею вдолину, а там хтось вам покаже.

Вояк пішов дальше вартувати. Мужик лежав на вулиці та й стогнав. Як пролежався, то пішов вулицею вдолину. Ноги делькотіли, як підвіяні, і шпоталися.

— Синку, синку, та й ти стративси!.. Скажи мені, синку, що тебе у гріб загнало? Нащо ти душу стратив?! Ой привезу я розрадочку мамі від тебе. Марне пропадем.

У трупарні на великій білій плиті лежав Миколай. Гарне волосся плавало у крові. Вершок голови відпав, як лупина. На животі був хрест, бо навхрест пороли та позшивали.

Тато припав на коліна у ногах Миколая та молився. Цілував ноги сина, бив головою у плиту.

— Ой дитинко, ми тобі з мамов весілє лагодили та музики наймали, а ти собі геть від нас пішов...

Потім підніс трупа, обіймив за шию та й питався, як коли би радився:

— Скажи ж мені, кілько служеб наймати, кілько на бідні роздати, аби тобі бог гріха не писав?..

Сльози падали на трупа та на білу студену плиту. Плачучи, убирав сина на смерть. У біленьку мережану сорочку, у пояс вишиваний та в капелюх із павами його убрав. Писану тайстру поклав під голови, в головах поклав свічку, аби горіла за страчену душу.

Такий годен та гарний парубок у павах! Лежав на студеній мармуровій плиті та гейби усміхався до свого тата.